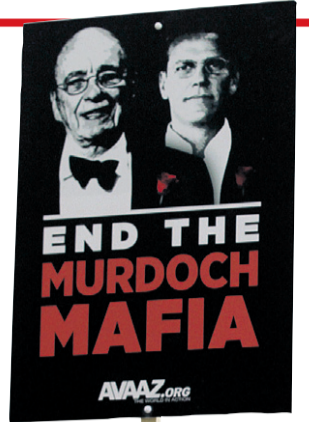

Sinoloog over de zwartste periode in historie China
pagina 8-9

Boeken

Murdoch zag en wist niets
media 36

Een dyslecticus kan deze b wel goed lezen
het grote verhaal 14-15

• Groei stagneert • Italië: liever niet kiezen • Papademos premier

Nieuwe recessie dreigt in Europa door eurocrisis

Nagelbittend op Italië wachten

Door een onzer redacteurs
ROTTERDAM. De economische situatie in Europa verslechtert in hoog tempo. De Europese Unie voorziet dat de economie in de eurozone dit jaar slechts met 0,5 procent groeit. Dit voorjaar werd nog een groei verwacht van 1,8 procent. „De economie is vrijwel tot stilstand gekomen”, zei EU-commissaris Olli Rehn (economie). „Er ligt een nieuwe recessie op de loer.” De werkloosheid in de eurozone blijft met 9,5 procent hoog.

Tegelijkertijd meldde de Europese Commissie dat vijf nieuwe landen in de gevarenzone zijn gekomen: België, Cyprus, Hongarije, Malta en Polen voldoen niet aan strengere begrotingsregels die eind van dit jaar van kracht worden.

De Europese Centrale Bank deelt het pessimisme van Rehn. Volgens de nieuwe raming van de ECB komt de groei in 2012 uit op 0,8 procent, eerder dit jaar werd nog gerekend op een economische groei van 1,6 procent. Volgens de ECB heeft de economie last van de schuldencrisis en de teruglopende wereldhandel. Klaas Knot, president van de Nederlandse Bank, noemde het zorgelijk dat

nu sprake is van zowel een schulden-crisis als afnemende groei.

Nadat de Italiaanse tienjaarsrente woensdag tot bijna 7,5 procent was gestegen, ging de aandacht op de financiële markten gisteren opnieuw uit naar Italië. Het lukte de Italiaanse staat gisteren om voor 5 miljard euro aan nieuwe staatsobligaties uit te geven, maar met een rente van 6 procent was de prijs ongekend hoog. In vergelijking met Duitsland betaalt Italië ruim 5,5 procent meer rente op obligaties met dezelfde looptijd. De Italiaanse tienjaarsrente daalde gisteren tot 6,8 procent doordat de ECB volgens handelaren Italiaanse obligaties aan het opkopen was. Ook hier is het verschil met de Duitse rente ruim 5 procentpunt.

Belangrijkste oorzaak van dit grote renteverskil is de onzekerheid over de politieke situatie in Italië. Premier Berlusconi heeft zijn aftreden aangekondigd, maar dat is nog niet gebeurd – zijn vertrek wordt dit weekeinde verwacht. Berlusconi en een aantal partijgenoten hebben wel gisteren hun pleidooi voor vervroegde verkiezingen opgegeven. Veel waarnemers verwachtten daar wei-

nig heil van, omdat er geen zicht is op een werkbare politieke meerderheid. De Lega Nord en een kleine linkse partij eisen nog wel snel een gang naar de stembus.

In Griekenland is gisteren overeenstemming bereikt over Lucas Papademos, voormalig vicepresident van de Europese Centrale Bank, als premier van een nationaal kabinet. Namen van ministers waren gisteravond nog niet bekend. Het nieuwe kabinet, dat volgens Papademos al het mogelijke zal doen om het land in de eurozone te houden, zou vanmiddag worden beëdigd.

Beleggers vrezen dat de financiële onrust ook over dreigt te slaan naar Frankrijk. De Franse tienjaarsrente steeg gisteren met 27 basispunten tot 3,45 procent. Die scherpe stijging werd mede veroorzaakt door een foutief bericht van Standard and Poor's. De kredietbeoordelaar meldde gisteren dat Frankrijk de AAA-rating zou verliezen. S&P trok dit bericht later weer in.

Papademos: pagina 2
In het nieuws: pagina 4-5
Duitsland: pagina 25

Weinig tot niets kunnen Europese politici doen tegen de Italiaanse crisis. Frankrijk is doodsbang dat het als volgende land onderuitgaat.

Door onze correspondent
CAROLINE DE GRUYTER

BRUSSEL. Een Europa van twee snelheden. Een kleine Europese federatie van zes landen. Een euro die splijt in een *neuro* en een *zeuro*.

Dezer dagen is er bij Europese politici geen gebrek aan tot voor kort onvoorstelbare scenario's om de escalerende eurocrisis te doorbreken. Maar voorlopig zijn het alleen intellectuele gedachteoefeningen. Het enige wat Europese politici op dit moment kunnen doen is wachten tot de politieke impasse in Italië is opgelost.

Want als Italië valt, valt Frankrijk ook – en zonder Frankrijk kan het euronoodfonds EFSF niet functioneren. Zonder Frankrijk valt van een euro niet meer te spreken, of van scenario's om de munt te redden. De euro is tenslotte een politiek project van Frankrijk en Duitsland. Als een van de twee onderuitgaat, is het afgelopen.

Het probleem is dat politici uit andere eurolanden niets over Italië te zeggen hebben. En bureaucraten in Brussel ook niet. Al heeft de politieke crisis in Italië directe repercussies voor wat er met de euro gebeurt, het blijft een binnenlandse kwestie. Zelfs eurocommissaris Olli Rehn moet vaststellen dat zijn promotie tot vicevoorzitter van de Europese Commissie (die tot stand kwam omdat Nederland een 'supercommissaris' wilde) grotendeels ceremonieel is. Toen hij Griekse partijen maandag vroeg nogmaals hun steun te bevestigen aan het nieuwe leningepakket dat in oktober werd afgesproken, kreeg hij meteen de kous op de kop van oppositieleider Samaras. Wat dacht Rehn wel, dat Samaras een kleuter was? En de 39 vragen die Rehn naar Rome stuurde – een 'afvinklijstje' van hervormingen die premier Berlusconi eind oktober beloofde –, werden eveneens ontvangen met gemopper over „neokolonialisme”, zelfs van mensen die vóór hervormingen zijn.

Deze verbale schermutselingen tonen dat scenario's voor de euro waarin het woord 'federaal' voorkomt, weinig realistisch zijn. De Franse president gebruikte het woord deze week tijdens een toespraak in

Straatsburg. Maar dat was voor de scène. Sarkozy weet dat het afstaan van soevereiniteit zeer gevoelig ligt. Het gekat tussen Brussel, Rome en Athene verklaart ook waarom Europese politici deze week in alle talen zwijgen over de benarde positie waarin de euro zich bevindt. En vooral over het echte dilemma: stapt de Europese Centrale Bank erin of niet?

Zuidelijke landen willen dat de ECB keihard ingrijpt door massaal staatsobligaties van Italië en andere risicolanden te kopen, en de rot tot staan brengt. Een actieve rol van de ECB is een obsessie voor Frankrijk, dat doodsbang is ook onderuit te gaan. Duitsland, dat destijds alleen de euro wilde als de ECB dit soort dingen niet zou doen, weigert. Of liever, de Bundesbank weigert. Bondskanselier Angela Merkel zou er de onvermijdelijkheid van inzien, als laatste redmiddel. Maar zij kan dat niet hardop zeggen nu de Bundesbank deze week het verhaal in de wereld hielp dat zuidelijke eurolanden „achter de Duitse goudvoorraden aanzitten”. Dat leidde tot apocalyptische krantekoppen.

Nagelbittend en gefrustreerd volgen Europese functionarissen de ontwikkelingen. Zij zitten uren voor de televisie, net als de regeringsleiders vorige week op de G20 in Cannes. „Als Italië valt, valt heel Europa”, zegt een van hen. „In dat geval hebben we aan scenario's niets, want dan is er maar één scenario dat zich aan ons opdringt: chaos. Als Italië overeind blijft, kunnen we misschien aan onze eigen scenario's denken. Het enige wat we nu doen, is geduld hebben en hopen op het beste.” Een Europese top is niet aan de orde: „Levensgevaarlijk. Dat doe je alleen als je weet waar het heengaat.”

Brussel legt wel lijntjes naar de nieuwe politieke leiders in Griekenland en Italië. Lucas Papademos is als ex-ECB-directielid een oude bekende. En met oud-eurocommissaris Mario Monti, die vermoedelijk Berlusconi als premier opvolgt, valt ook zaken te doen: hij heeft in Brussel de status van halfgod. Waarschijnlijk zal Monti preventieve leningen van het noodfonds aannemen, overbruggingskrediet dat Berlusconi in Cannes afsloeg. Dit geeft de eurozone extra tijd om de slagkracht van dit fonds te vergroten, nodig om een financiële verdedigingswal rond Italië aan te leggen. Het is een gok maar politici hopen dat het rust brengt op de financiële markten. Dat stelt de regeringsleiders in staat het bestuur van de eurozone beter te organiseren

Advertenties

Jessica Durlacher
De held
„Hartverscheurend. Haar beste boek.”
- de Volkskrant
Nu € 12,50
De Bezige Bij

JAAP SCHOLTEN
KAMERAAD BARON
LIBRIS GESCHIEDENIS PRIJS 2011
Bijzonder, hartstochtelijk, belangrijk – Libris juryrapport
LUXE PAPERBACK € 21,95
MEER INFORMATIE UITGEVERIJCONTACT.NL

ZERO
ONZE NIEUWE MUNT!

Oosterhuis' meesterlijke vertaling van alle psalmen nu compleet
€ 24,95 Nu verkrijgbaar
Huib Oosterhuis
150 psalmen vrij
Uitgeverij Ten Have
www.UitgeverijTenHave.nl

Inhoud 56 pagina's

Binnenland 6-9 Buitenland 10-13 Het Grote Verhaal 14-15
Opinie 16-17 Wetenschap 19 Cultuur 20-23
Economie 25-29 Beurzen 30-31 Sport 32-33
Familieberichten 34-35 Media 36-39 Boeken 1-16

12°C Zonnig

Morgen na het optrekken van lokale nevel en mist overal zonnig, 8 tot 12 graden. Zaterdag tot en met dinsdag: zonnig en droog. Geleidelijk kouder, 's nachts een graadje vorst. **Weeroverzicht: pagina 39**

Lees NRC HANDELSBLAD

Bespaar tot **49%**

Ga naar nrc.nl/abo

8 710114 001009